IX kadencja

SEJM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

Komisja do Spraw Energii, Klimatu i Aktywów Państwowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **Podkomisji stałej do spraw ropy naftowej i gazu ziemnego (nr 4)**

z dnia 8 marca 2023 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji do Spraw Energii, Klimatu i Aktywów Państwowych

– podkomisji stałej do spraw ropy naftowej i gazu ziemnego (nr 4)

8 marca 2023 r.

Podkomisja stała do spraw ropy naftowej i gazu ziemnego, obradująca pod przewodnictwem posła **Wojciecha Zubowskiego (PiS)**, przewodniczącego podkomisji, rozpatrzyła:

– informację na temat skuteczności walki z szarą strefą w obrocie paliwami płynnymi wraz z propozycjami ewentualnych zmian legislacyjnych w tym obszarze.

W posiedzeniu udział wzięli: **Rafał Gawin** prezes Urzędu Regulacji Energetyki wraz ze współpracownikami, **Przemysław Bryksa** dyrektor Departamentu Ropy i Paliw Transportowych Ministerstwa Klimatu i Środowiska, **Arkadiusz Łaba** dyrektor Departamentu Nadzoru nad Kontrolami Ministerstwa Finansów, **Anna Janiszewska** zastępca dyrektora Departamentu Inspekcji Handlowej Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, **Maciej Maciejewski** p.o. dyrektor Departamentu Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji Najwyższej Izby Kontroli, **Halina Pupacz** prezes Polskiej Izby Paliw Płynnych wraz ze współpracownikami oraz **Jakub Ruszel** kierownik Zespołu Regulacji PKN ORLEN wraz ze współpracownikami.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Igor Amarowicz**, **Agnieszka Nowak** i **Łukasz Żylik** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodniczący poseł Wojciech Zubowski (PiS):

Otwieram posiedzenie podkomisji stałej do spraw ropy naftowej i gazu ziemnego. Witam państwa posłów, tych, którzy biorą wirtualnie udział w obradach, oraz wszystkich gości, biorących udział w dzisiejszym posiedzeniu. Informuję, że posiedzenie będzie prowadzone z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej umożliwiających porozumiewanie się na odległość. Jednocześnie informuję, że posłowie, członkowie podkomisji obecni na sali obrad głosują przy użyciu urządzenia do głosowania za pomocą legitymacji poselskiej, wówczas nie logują się w systemie komunikacji elektronicznej i nie używają tabletów. Informuję, że linki do systemu wideokonferencyjnego zostały przesłane posłom i zaproszonym gościom. Zgłoszenia do zabrania głosu w dyskusji należy wysłać pod adres e-mail kesk@sejm.gov.pl lub poprzez czat w aplikacji, po zalogowaniu się do pokoju wideokonferencyjnego.

Szanowni państwo, przystąpimy teraz do sprawdzenia kworum, chociaż w zasadzie wiem, że już je mamy, ale formalnościom musi stać się zadość. Nie zamkniemy jeszcze systemu do głosowania, ponieważ ktoś może zalogować się nieco później.

Szanowni państwo, otrzymałem informację, że mamy wymagane kworum, ale jak powiedziałem, nie zamykamy systemu umożliwiającego potwierdzenie obecności. Porządek dzisiejszego posiedzenia przewiduje przedstawienie informacji na temat skuteczności walki z szarą strefą w obrocie paliwami płynnymi wraz z propozycjami ewentualnych zmian legislacyjnych w tym obszarze. Prośby o przedstawienie opinii na ten temat zostały wysłane do Ministerstwa Finansów, Ministerstwa Klimatu i Środowiska, prezesa

Urzędu Regulacji Energetyki, prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Tematyka dzisiejszego posiedzenia była zapowiadana w trakcie ostatniego posiedzenia naszej podkomisji, tj. w połowie lutego br. Jak państwo wiecie, wprowadzony kilka lat temu system uszczelnienia rynku paliw przyniósł, jak się okazuje, bardzo dobre efekty. Pamiętam posiedzenie komisji, bodaj w 2016 r., może w 2017 r., kiedy informowano nas o danych, które znajdowały się w Ministerstwie Finansów i chyba także w Eurostat, mówiących o tym, że dochodziło do takich sytuacji, iż na przykład z Niemiec do Polski potrafiło wjechać 100 cystern z paliwami, a następnie, po przekroczeniu granicy, 76 tych cystern gdzieś się rozpływało i nikt nie wiedział, co się z tym paliwem tak naprawdę stało, gdzie ono trafiło, czy było objęte odpowiednim nadzorem itd.

Jeżeli chodzi o walkę z szarą strefą, to dane, które możemy znaleźć w Internecie, pokazują, iż przyniosła ona pozytywne efekty, chociaż w ostatnich tygodniach został publikowany raport pokazujący, że jeśli chodzi o paliwa lub kwestie związane z szarą strefą w obrocie alkoholami, to mamy jednak pewien problem. Wiemy, że obecnie trwają prace nad projektem ustawy prowadzonym przez Ministerstwo Finansów, jeżeli dobrze kojarzę, chodzi o ustawę o systemie monitorowania drogowego i kolejowego przewozu towarów oraz obrotu paliwami opałowymi. Ten projekt, o ile dobrze sprawdziłem, znajduje się jeszcze na etapie konsultacji, ale spodziewamy się, że w najbliższym czasie zostanie skierowany pod obrady Sejmu. Nie jest wykluczone, że przedstawicie państwo dzisiaj stanowiska albo głosy, które w tym projekcie nie są ujęte, a byłoby warto, żeby się w nim znalazły i dlatego też temat posiedzenia podkomisji jest właśnie taki a nie inny.

Szanowni państwo, w tej chwili poproszę o zabranie głosu przedstawicieli poszczególnych instytucji. Może jako pierwszy przedstawiciel Ministerstwa Finansów, bardzo proszę.

Dyrektor Departamentu Nadzoru nad Kontrolami Ministerstwa Finansów Arkadiusz Łaba:

Dzień dobry państwu. Arkadiusz Łaba, dyrektor Departamentu Nadzoru nad Kontrolami Ministerstwa Finansów – część Krajowej Administracji Skarbowej. Nie chciałbym powtarzać całego rysu historycznego, jeśli chodzi o sytuację na rynku paliw, ale jak wspomniał pan przewodniczący, a państwo o tym doskonale wiecie, przez wiele lat mieliśmy do czynienia na tym rynku z szarą strefą, przy czym akurat w tym przypadku określenie „szara strefa” jest bardzo delikatne, ponieważ skala tego zjawiska była na tyle istotna, iż pieniądze utracone z tego tytułu miały znaczenie na poziomie budżetu, gdyż to były kwoty idące w miliardy złotych.

Kompleks działań podjętych mniej więcej od roku 2016, takich jak pakiet paliwowy, pakiet energetyczny, system SENT, tzw. szybki VAT, wprowadzenie Jednolitego Pliku Kontrolnego czy też w ogóle powstanie Krajowej Administracji Skarbowej, jako jednolitej organizacji zajmującej się m.in. zwalczaniem przestępczości podatkowej, to wszystko doprowadziło do radyklanych zmian w tym obszarze. Punktowo odnotowywaliśmy wzrosty legalnej sprzedaży w ujęciu miesiąc do miesiąca na poziomie 30%. To naprawdę są ogromne pieniądze, przy czym w naszej ocenie… to jest element wspomnianego rysu historycznego. W naszej ocenie, według stanu na dzisiaj, na tym rynku nie ma takich zagrożeń, o jakich mówiliśmy powiedzmy w roku 2012, 2013 r. czy w 2014 r. i to jest skutek tych działań, które wymieniłem. Rynek jest stale monitorowany przez Ministerstwo Finansów i organy Krajowej Administracji Skarbowej z uwagi na jego istotne znaczenie dla podatkowych dochodów państwa.

W tym miejscu chciałbym powiedzieć, że obecnie – przepraszam, że się powtarzam – nie odnotowujemy zagrożeń o charakterze strategicznym. Nie chcę powiedzieć, że w ogóle nie ma żadnych nieprawidłowości. Państwo, jako praktycy, bardzo dobrze wiecie, że takiego stanu, w którym nie będzie nieprawidłowości, nie osiągniemy nigdy w życiu, ale ryzyka, jakie dzisiaj w tym zakresie odnotowujemy, nie są ryzkami o charakterze strategicznym. Działania podejmowane przez Krajową Administrację Skarbową o charakterze kontrolnym i śledczym pozwalają patrzeć z optymizmem na sytuację w przyszłości. Służą temu także podejmowane działania o charakterze administracyjnym i legislacyjnym. Dzisiaj mamy zaprojektowane dwa rozwiązania, które mają na celu

dalsze uszczelnienie rynku paliw, tj. tzw. projekt ustawy SENT CONNECT, o którym wspomniał pan przewodniczący, czyli ustawa o zmianie ustawy o systemie monitorowania drogowego i kolejowego przewozu towarów itd., nie będę przytaczał całej długiej nazwy, a druga rzecz to wprowadzenie tzw. CEWA, czyli Centralnej Ewidencji Wyrobów Akcyzowych, tj. systemu, który miałby zamienić istniejące dzisiaj obowiązki o charakterze dokumentacyjnym i zgłoszeniowym, w znacznej mierze są one prowadzone na papierze i w sposób rozproszony, w jednolity system, który nie tylko umożliwi płynne przekazywanie informacji, ale przede wszystkim skuteczną ich weryfikację i analizę.

To tyle z mojej strony. Jeśli byłyby jakieś pytania, to jestem gotowy do udzielenia odpowiedzi.

Przewodniczący poseł Wojciech Zubowski (PiS):

Rozumiem, że na obecną chwilę te dwa projekty, o których pan wspominał, to jest coś co w pełni wyczerpuje potrzeby i oczekiwania ministerstwa, te, które zauważacie w obecnej chwili, tak? To jest chyba także ten projekt, który dotyczy rolników i konieczności zgłaszania czy raportowania, jeżeli ktoś ma zbiorniki na paliwo o pojemności powyżej 2,5 m^3, zgadza się?

Dyrektor departamentu MF Arkadiusz Łaba:

Tak, mówimy tutaj o projekcie CONNECT, przy czym – tak jak pan przewodniczący wspomniał – jest on po etapie uzgodnień, w tym ze stroną społeczną, i ze względu, nie ma co ukrywać, na znaczną liczbę uwag zgłoszonych ze strony rynku, używając potocznego określenia, uwag o charakterze praktycznym i bardzo celnych, ten projekt ustawy będzie obecnie modyfikowany i myślę, że jego finalna wersja… Wiem, że projekt wzbudził kontrowersje, ale wydaje mi się, że finalna wersja już tych kontrowersji nie będzie budzić.

Przewodniczący poseł Wojciech Zubowski (PiS):

Dziękuję bardzo. Proszę o zabranie głosu przedstawiciela kolejnej instytucji.

Dyrektor Departamentu Ropy i Paliw Transportowych Ministerstwa Klimatu i Środowiska Przemysław Bryksa:

Przemysław Bryksa, dyrektor Departamentu Ropy i Paliw Transportowych Ministerstwa Klimatu i Środowiska. Panie przewodniczący szanowni państwo, pozwoliłem sobie włączyć się w tym momencie z moim głosem, ponieważ pamiętam, że z porządku posiedzenia wynikało, iż Ministerstwo Klimatu i Środowiska zostało wymienione na drugim miejscu listy mówców.

Przewodniczący poseł Wojciech Zubowski (PiS):

Będę zwracał uwagę na kolejność mówców, panie dyrektorze.

Dyrektor departamentu MKiŚ Przemysław Bryksa:

Proszę państwa, dosłownie kilka uwag z mojej strony, być może otwierających dalszą dyskusję podczas posiedzenia. Po pierwsze, minister klimatu i środowiska, jako minister właściwy do spraw energii, sprawuje ogólny nadzór nad funkcjonowaniem całego rynku ropy naftowej i paliw w Polsce. W związku z tym, dzięki naszym działaniom funkcjonują różne fora konsultacyjne, które – można powiedzieć – stanowią pewnego rodzaju dobre i skuteczne miejsce do ucierania najpierw opinii, a później przyszłych rozwiązań legislacyjnych, które są tworzone. W ostatnim czasie prowadzimy bardzo owocną pracę, to jest oczywiście przede wszystkim praca kryzysowa, w obszarze tzw. grupy roboczej ds. naftowo-paliwowych przy ministrze klimatu i środowiska. W ramach prac tej grupy, ale jednocześnie trochę na marginesie tych prac, jak powiedziałem głównie kryzysowych, rodzi się wiele uwag, wiele kwestii kierowanych przez podmioty rynkowe w stronę organów administracji, przede wszystkim do nas, jako Ministerstwa Klimatu i Środowiska, ale także do innych podmiotów. Następnie mamy ożywioną wymianę poglądów, dzieje się to niejako w drugą stronę, a wszystko jest prowadzone w trybie nieformalnym, co jest niezwykle istotne dla funkcjonowania tego typu rynku, na którym niewątpliwie potrzebne jest wzajemne zaufanie. Myślę, że szczególnie w tym obszarze, o którym rozmawiamy w tej chwili, zaufanie pomiędzy podmiotami działającymi zgodnie z prawem

i pełnym poszanowaniem porządku obowiązującego w Rzeczypospolitej Polskiej a organami administracji publicznej jest rzeczą niezbędną dla prawidłowego bieżącego funkcjonowania, ale także dla wypracowywania nowych rozwiązań. My staramy się tworzyć właśnie takie forum.

Po stronie regulacyjnej w prawie energetycznym mamy przepisy, które jednoznacznie skłaniają przedsiębiorców do poddania się nadzorowi ze strony odpowiednich organów administracji publicznej. Szczególnie jest to realizowane poprzez działalność Urzędu Regulacji Energetyki i stąd wynika również nasza oficjalna i pełna współpraca z różnymi podmiotami, które są w ten proces zaangażowane. Wymieniłem już prezesa URE, ale współpracujemy także z Ministerstwem Finansów w tym zakresie, jesteśmy w ciągłym, bieżącym kontakcie również w kwestiach związanych z legislacją.

Szanowni państwo, można powiedzieć, że naszą szczególną domeną, jako ministerstwa, jest obszar ściśle związany z energetycznym bezpieczeństwem państwa, czyli obszar zapasów ropy naftowej i paliw, obszar tzw. zapasów interwencyjnych. To jest niewątpliwie istotny obszar z punktu widzenia fiskalnej szczelności sektora. Prowadzimy oczywiście działania w zakresie nowelizacji przepisów ustawy o zapasach, one zawsze są przez nas realizowane po konsultacjach z wymienionymi wcześniej organami. W tej chwili bardzo nas cieszy konkretna inicjatywa, która jest obecnie realizowana dokładnie w ramach nazwanego przeze mnie czworokąta. Dzięki bardzo zaangażowanym działaniom ze strony Rządowej Agencji Rezerw Strategicznych, jakiś czas temu była to jeszcze Agencja Rezerw Materiałowych podlegająca ministrowi właściwemu do spraw energii, dzisiaj agencja podlega bezpośrednio premierowi, jest realizowany projekt informatyzacji, bardzo istotny dla sektora, pod roboczą nazwą Platforma Paliwowa. Chcemy, aby ta nazwa została oficjalnie przyjęta i mamy już w tym celu przygotowane odpowiednie przepisy.

Szanowni państwo, Platforma Paliwowa będzie oczywiście obejmowała sprawozdania i odpowiednie deklaracje oraz informacje kierowane do prezesa Urzędu Regulacji Energetyki na podstawie prawa energetycznego, ale przepisy, które mam nadzieję trafią rychło pod obrady Wysokiej Izby, które mamy już przygotowane, będą poszerzały zakres funkcjonowania Platformy Paliwowej także poza obowiązki przedsiębiorców paliwowych wynikające z ustawy o zapasach. Chcemy, żeby to zostało zintegrowane i obejmowało jak najszerszy obszar działalności sektora paliwowego, bo to radykalnie ułatwi nadzór nad tym sektorem i wszystkimi operacjami, które są prowadzone.

Platforma Paliwowa ma wystartować 1 lipca tego roku, zgodnie z przepisami, które już obowiązują w zakresie prawa energetycznego. Chcemy, żeby to co przygotowujemy obecnie mogło być zrealizowane, to jest oczywiście bardzo ambitny plan i liczymy na wsparcie ze strony pań posłanek i panów posłów. Liczymy na to, że przepisy, które będziemy zgłaszali, jak się wydaje niekontrowersyjne i co do zasady uzgodnione z sektorem ropy i paliw, będą także obowiązywały od 1 lipca br., łącznie z całym pakietem nowych regulacji.

Przyglądamy się oczywiście także wszystkim działaniom, które proponuje Ministerstwo Finansów. Na bieżąco się ze sobą konsultujemy i jesteśmy gotowi do dalszej współpracy, ale jak mówię, z drugiej strony wsłuchujemy się w oczekiwania i uwagi zgłaszane przez podmioty rynkowe. Chcemy na nie odpowiadać, bo uważamy, że minister klimatu i środowiska, jako minister właściwy do spraw energii, musi odgrywać rolę z jednej strony regulującą i statuującą, ale z drugiej strony pośredniczącą, jako swego rodzaju opiekun rynku ropy i paliw.

W ostatnim czasie, jeśli chodzi o nadzór nad rynkiem w tym szczególnym okresie, pewne postulaty skierowaliśmy pod adresem Ministerstwa Finansów. Pozostajemy w tej sprawie w kontakcie, bowiem myślimy o kwestii sankcji, które zostały wprowadzone na sprowadzanie paliw czy szerzej – produktów ropopochodnych z Rosji. To jest ze sobą ściśle powiązane. Mamy pewne obawy, jeśli chodzi może nie tyle o pierwszy okres po 5 lutego br., ale o późniejszy okres funkcjonowania w reżimie sankcyjnym, czy nie będzie dochodziło, co nie daj Boże, gdyby doszło do jakichś trudności na rynku paliwowym, mamy obawy, czy nie istnieje zagrożenie wystąpienia niekontrolowanego przywozu paliw na teren Rzeczypospolitej, które to paliwa, niewątpliwie cenowo preferen-

cyjne, pochodzące ze wschodu, mogłyby z jednej strony stanowić naruszenie sankcji i w związku z tym wsparcie dla rosyjskiego reżimu, a z drugiej strony automatycznie mielibyśmy do czynienia z naruszeniem przepisów, które otaczają cały sektor parasolem fiskalnym. W tej materii konieczna jest nasza bliska współpraca.

To tyle ode mnie. Bardzo dziękuję, panie przewodniczący.

Przewodniczący poseł Wojciech Zubowski (PiS):

Dziękuję, panie dyrektorze. Jak rozumiem, w najbliższym czasie możemy chyba spodziewać się trzech projektów ustaw, przynajmniej na chwilę obecną, bo za moment może się okazać, że będzie ich więcej, które będą dotyczyły tego sektora. Dwa projekty to te wymienione przez przedstawiciela Ministerstwa Finansów, a trzeci to ten, o którym pan wspomniał. Spodziewamy się tych rozwiązań w formie ustawowej.

Kolejny na liście mówców jest przedstawiciel Urzędu Regulacji Energetyki. Proszę, panie prezesie.

Prezes Urzędu Regulacji Energetyki Rafał Gawin:

Dzień dobry państwu, Rafał Gawin, prezes Urzędu Regulacji Energetyki. Panie przewodniczący, szanowni państwo, po pierwsze chciałbym podziękować za zaproszenie na posiedzenie podkomisji i możliwość przedstawienia informacji przez Urząd Regulacji Energetyki z zakresu skuteczności walki z szarą strefą, jak również propozycji zmian legislacyjnych. W pierwszej kolejności należy powiedzieć, że zmiany, które zostały wprowadzone w latach 2016–2018 na rynku paliw ciekłych, spowodowały – o czym już mówił przedstawiciel Ministerstwa Finansów – znaczące zmniejszenie szarej strefy. Przekładając to na liczby warto powiedzieć, że w 2017 r. na rynku paliw ciekłych funkcjonowało ok. 9400 przedsiębiorców obracających tymi paliwami, podczas gdy w 2023 r. jest to ok. 5500 podmiotów. Jak widać, zmniejszenie liczby podmiotów jest rzeczywiście istotne, bo wynosi ok. 40%. W tym samym czasie rynek paliw ciekłych urósł o ok. 30% i to również pokazuje efekt zmian. Mamy mniej przedsiębiorców, ale rynek się rozwija.

Oczywiście jak na każdym rynku, tak i tu, zawsze gdzieś może funkcjonować jakiś obszar tzw. szarej strefy. Zawsze będziemy więc dążyć do poprawiania przepisów i w związku z tym przygotowaliśmy w tym zakresie cztery rekomendacje, które chciałbym państwu przedstawić.

Pierwsza rekomendacja przewiduje objęcie nadzorem punktów tankowania pojazdów i maszyn. To są tzw. zakładowe stacje paliw, które…

Przewodniczący poseł Wojciech Zubowski (PiS):

Czyli to, co już jest w tym projekcie ministerialnym, tak?

Prezes URE Rafał Gawin:

Tak, panie przewodniczący. Trzy rekomendacje, które bardzo krótko przedstawię, dotyczące zmiany przepisów prawa, znajdują już odzwierciedlenie w przygotowywanym projekcie. Po pierwsze – objęcie nadzorem punktów tankowania pojazdów i maszyn, czyli chodzi o stacje zakładowe. Po drugie – objęcie nadzorem koncesyjnym procesów oraz miejsc prowadzenia procesów wytwórczych, takich jak na przykład rozlewnie gazu płynnego, bazy paliw, w których paliwa się barwi i znakuje do celów akcyzowych czy też zakłady dokonujące pirolizy odpadów. To wszystko powinno przyczynić się do uszczelnienia nadzoru nad procesami wytwarzania. Wreszcie po trzecie – ściślejsza współpraca z regulatorami sektorowymi nadzorującymi rynki specyficzne, takie jak lotniska, tereny wojskowe czy porty morskie lub śródlądowe, gdzie dochodzi do handlu i dostaw paliw ciekłych oraz prowadzone są operacje logistyczne na tych paliwach. Zwykle są to tereny zamknięte z ograniczonym dostępem dla przedstawicieli innych organów administracji, co kwalifikuje je siłą rzeczy jako miejsce o podwyższonym ryzyku powstawania ewentualnych nieprawidłowości podaży paliw ciekłych. Wymienione trzy rekomendacje faktycznie znajdują się już w projekcie zmiany przepisów prawa, natomiast nasza czwarta rekomendacja obejmuje wprowadzenie koncesji na cały obrót gazem płynnym LPG poprzez zniesienie w ustawie Prawo energetyczne wyłączenia polegającego na zwolnieniu z obowiązku koncesyjnego obrotu gazem płynnym LPG, jeżeli roczna wartość tego

obrotu nie przekracza równowartości 10 tys. euro. Ta rekomendacja nie znajduje jeszcze odzwierciedlenia w przepisach.

Trzy wymienione wcześniej rekomendacje, jak już wspomniałem, znalazły swój wyraz w projekcie przepisów przygotowanych przez Ministerstwo Finansów, które znajdują się już na witrynie Rządowego Centrum Legislacji jako pozycja UD325. Naszym zdaniem wprowadzenie przedstawionych zmian jest niezbędne do pogłębienia nadzoru nad poszczególnymi segmentami rynku paliw ciekłych i w konsekwencji do dalszej redukcji szarej strefy. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Wojciech Zubowski (PiS):

Dziękuję, panie prezesie. Kolejny na liście mówców jest przedstawiciel Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Proszę bardzo.

Zastępca dyrektora Departamentu Inspekcji Handlowej Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Anna Janiszewska:

Anna Janiszewska, zastępca dyrektora Departamentu Inspekcji Handlowej. Szanowni państwo, rola Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w walce z szarą strefą jest dość ograniczona, ponieważ prezes UOKiK, jako zarządzający systemem monitorowania i kontrolowania jakości paliw, prowadzi tylko kontrolę paliw oferowanych na rynku, niemniej jednak widzimy swoją rolę w tym zakresie, ponieważ kontrolujemy także legalność działających podmiotów poprzez sprawdzanie koncesji, jak również odnotowujemy wszelkie informacje o pojawieniu się paliw niespełniających wymagań jakościowych i przekazujemy je do organów Krajowej Administracji Skarbowej.

Oprócz tego ściśle współpracujemy z Ministerstwem Klimatu i Środowiska w zakresie zmian w ustawie dotyczącej kontroli, jak również z Ministerstwem Finansów i m.in. w ramach tej współpracy został rozszerzony zakres badań jakościowych paliw oferowanych na rynku. Chodzi o olej napędowy, przy czym w tej chwili trwa proces wdrażania tych zmian i one zaczną obowiązywać od 2024 r.

Jak powiedziałam, obszar działania prezesa UOKiK jest w tym przypadku niewielki, widzimy jednak rolę dla siebie, ale na dziś z naszej strony nie ma żadnych rekomendacji zmian przepisów prawa. Jesteśmy jednak zawsze otwarci na propozycje i zawsze chętnie przedstawiamy nasze stanowisko w ramach tej współpracy z innymi organami, o której wyżej wspominałam. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Wojciech Zubowski (PiS):

Dziękuję, pani dyrektor. Ponieważ na sali mamy także przedstawiciela Najwyższej Izby Kontroli, to również poproszę go o zabranie głosu. Czy w tej kwestii zechciałby się pan wypowiedzieć?

P.o. dyrektor Departamentu Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji Najwyższej Izby Kontroli Maciej Maciejewski:

Dzień dobry państwu. Maciej Maciejewski, pełnię obowiązki dyrektora Departamentu Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji Najwyższej Izby Kontroli. Dzisiaj przyszedłem, żeby wysłuchać z zainteresowaniem prezentowanych informacji, ponieważ jak się państwo domyślacie, nie może to umknąć naszej uwadze i będziemy się bardzo uważnie przyglądać szczególnie skutkom projektowanych regulacji, kiedy przepisy już wejdą w życie. Tym niemniej mogę dodać, że w tej chwili, może nie tyle na szarej strefie, ale przede wszystkim, jak zresztą powiedział przedstawiciel Ministerstwa Klimatu i Środowiska, nasza uwaga skupia się bardziej na zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego i paliwowego. M.in. taka kontrola właśnie teraz trwa w Ministerstwie Klimatu i Środowiska. Oczywiście kiedy ją zakończymy, poinformujemy państwa o wynikach. To tyle, jeśli chodzi o skomentowanie na bieżąco naszej roli.

Przewodniczący poseł Wojciech Zubowski (PiS):

Panie dyrektorze, proszę nam jeszcze powiedzieć, jeśli chodzi o zakres działalności Najwyższej Izby Kontroli – chodzi mi o wielkość szarej strefy i obrót nielegalnym paliwem – czy w Polsce była w tym zakresie prowadzona kontrola w ostatnich latach? Jeżeli tak, to czy pan pamięta, ma taką wiedzę, czy rekomendacje, jakie mogły się ewentualnie pojawić po kontroli NIK, zostały wdrożone? A może są wdrażane?

P.o. dyrektor departamentu NIK Maciej Maciejewski:

Taka kontrola była i odnotowano istotną poprawę, czyli zmniejszenie szarej strefy. Cały czas pojawiają się jednak nowe…

Przewodniczący poseł Wojciech Zubowski (PiS):

Kiedy była ta kontrola?

P.o. dyrektor departamentu NIK Maciej Maciejewski:

Już kilka lat temu, to nie jest nic nowego. My ten obszar oczywiście monitorujemy, przyglądamy się sytuacji i będziemy brali pod uwagę tę dziedzinę przy planowaniu naszych kolejnych kontroli.

Przewodniczący poseł Wojciech Zubowski (PiS):

Dziękuję bardzo. Teraz mi się przypomniało, że po wprowadzeniu pakietu uszczelniającego okazało się później, że gwałtownie wzrosła ilość wwożonych do Polski smarów, które miały takie same właściwości jak ropa. Na papierze to był jednak smar.

Czy ktoś z państwa chciałby jeszcze zabrać głos? Widzę kilka zgłoszeń. Pani poseł teraz czy później?

Poseł Mirosława Nykiel (KO):

Zaczekam.

Przewodniczący poseł Wojciech Zubowski (PiS):

W takim razie proszę, panie dyrektorze.

Dyrektor departamentu MF Arkadiusz Łaba:

Dziękuję, pani poseł. Panie przewodniczący, być może wcześniej wyraziłem się niezbyt precyzyjnie, ponieważ powiedział pan, że w tej chwili są dwa projekty, nad którymi pracuje minister finansów. Chcę doprecyzować – to jest jeden projekt, ustawowo oznaczony jako UD325, natomiast w ramach tego projektu mieszczą się dwa projekty w rozumieniu koncepcyjnym. To jest ta różnica, na którą chciałem zwrócić uwagę. Dziękuję i przepraszam.

Przewodniczący poseł Wojciech Zubowski (PiS):

Proszę, pani poseł.

Poseł Mirosława Nykiel (KO):

Dziękuję, panie przewodniczący. Bardzo się cieszę, że podkomisja zajęła się tym tematem, bo sprawa jest istotna, zwłaszcza że żyjemy w niesprzyjających warunkach, takich jak wojna w Ukrainie, jak COVID, który wystąpił itd. Według Instytutu Analiz i Prognoz szara strefa w Polsce gwałtownie rośnie od 2018 r. Mówię tu generalnie o zjawisku szarej strefy, a nie o szarej strefie na rynku paliw. Najbardziej szara strefa rośnie w budownictwie, tam jest największa.

Chciałabym usłyszeć dzisiaj od przedstawicieli właściwych resortów, jak to wygląda w procentach, w jakichś wskaźnikach. Jak to się przedstawia, jeśli chodzi o omawiany dziś temat, czyli paliwa płynne? Tego niestety nie usłyszałam. Oczekiwałam, ale nie usłyszałam.

Przewodniczący poseł Wojciech Zubowski (PiS):

Pani poseł…

Poseł Mirosława Nykiel (KO):

Chwileczkę, mam jeszcze dwie, trzy uwagi. Wiemy, jakie to ma ogromne przełożenie na gospodarkę. W cyfrach, jak podaje wspomniany przeze mnie instytut, w 2022 r. szara strefa wynosiła 509 mld zł. To jest ogromna kwota i to w żadnym razie nie są bagatelne sprawy, każdy procent przyrostu. Od 2018 r. sytuacja zaczęła się gwałtownie zmieniać i dlatego ja się cieszę, że planujemy zmiany legislacyjne, ale zwracam uwagę, że przeregulowana gospodarka też prowadzi do wzrostu szarej strefy. Nadmierna regulacja grozi wzrostem szarej strefy, wiemy jakie czynniki do tego prowadzą, nie chcę tu robić szerszego wywodu na ten temat, bo nie po to została powołana ta podkomisja, ale niestety tak jest. Dlatego chciałabym się dowiedzieć, jak kwotowo wygląda szara strefa w paliwach płynnych albo chociaż jak to się ma procentowo w ostatnich czterech latach.

Do 2018 r. rzeczywiście było widać spadek i nikt z tym nie dyskutuje, natomiast interesuje mnie, jak to wyglądało w ostatnich latach.

Przewodniczący poseł Wojciech Zubowski (PiS):

Pani poseł, raportów i analiz na temat szarej strefy pojawiło się ostatnio kilka. Ten, który ja mam, informuje, że do 2019 r. szara strefa zmniejszała się. Pojawia się oczywiście pytanie o metodologie prowadzonych badań, o dostęp do dokumentów itd. Czy podmiot, który ogłasza raport mówiący, że szara strefa jest takiej lub takiej wielkości, ma faktycznie dostęp do tych samych danych, którymi dysponuje Ministerstwo Finansów lub Krajowa Administracja Skarbowa? Nie wiadomo, jakie tutaj przyjęto założenia, ale w związku z tym zwracam się z pytaniem do przedstawicieli Ministerstwa Finansów oraz Ministerstwa Klimatu i Środowiska– czy państwo analizujecie te wszystkie raporty, które gdzieś tam się pojawiają, czy odnosicie się do zawartych w nich danych? Oczywiście z szarą strefą będziemy mieć zawsze do czynienia, natomiast pytanie brzmi, czy ona jest mniejsza, czy większa oraz na ile dane, które nieraz są przywoływane w różnego rodzaju raportach, są zgodne ze stanem faktycznym?

Bardzo proszę, przedstawiciel Ministerstwa Finansów.

Dyrektor departamentu MF Arkadiusz Łaba:

Pani poseł, na zadane pytanie, jaki jest procent szarej strefy w obszarze paliw płynnych, nie jestem w stanie odpowiedzieć. I wydaje mi się, po tym jak czytam jakiekolwiek zewnętrzne raporty, chyba nikt na tak postawione pytanie nie odważy się udzielić rozsądnej i wiarygodnej odpowiedzi.

Patrząc szerzej na całą gospodarkę, w tym i na branżę paliw, mogę z całą odpowiedzialnością powiedzieć, że jednym z najlepszych wskaźników w tym zakresie jest tzw. wskaźnik luki VAT. Dlaczego? Nawet przed 2016 r. większość przestępczości na rynku paliw to nie była przestępczość o charakterze akcyzowym, tylko przestępczość o charakterze, potocznie mówiąc, VAT-owskim. Akcyza była płacona od danego transportu, od konkretnego paliwa, natomiast nie był płacony podatek VAT. Mówię oczywiście o największej liczbie tych przypadków, bo były również inne mechanizmy oszustwa i one do tej pory istnieją. Nie ukrywam, w tej chwili również dochodzi do oszustw na rynku paliw. One są przez nas regularnie monitorowane i równie regularnie wyłapywane. Czy kiedykolwiek uda się nam wyłapać wszystko? Nie ukrywam, że wątpię.

Wracając jednak generalnie do poziomu szarej strefy w Polsce, to jak powiedziałem, wydaje mi się, że najlepszym wskaźnikiem w tym zakresie jest tzw. luka VAT. Być może można się również odnosić do danych GUS na temat tzw. gospodarki nierejestrowanej, ale to jednak jest coś zupełnie innego. Musimy bowiem zrozumieć, że gospodarka nierejestrowana to również, mówiąc potocznie, babcia, która sprzedaje kwiatki pod cmentarzem. Czy nazwiemy to szarą strefą? Nie, natomiast gospodarką nierejestrowaną to zjawisko jest jak najbardziej.

Jeśli natomiast chodzi o lukę VAT, to według danych za rok 2021, bo za 2022 r. dane nie są jeszcze dostępne, osiągnęliśmy… Nie ukrywam, że z pewnym niedowierzaniem patrzyłem na te wyniki, bo nie spodziewałem się, że one będą aż tak dobre. Ostatecznie uzyskaliśmy 4,5% luki VAT za rok 2021, a przypominam, że startowaliśmy ze szczytu w wysokości dwudziestu paru procent. Dokładnie nie pamiętam, czy to było 24% czy 25%...

Przewodniczący poseł Wojciech Zubowski (PiS):

Około 24%.

Dyrektor departamentu MF Arkadiusz Łaba:

Proszę zwrócić uwagę, że dane są podawane według tej samej metodologii ich liczenia. To jest bardzo istotne. Jeśli bowiem patrzymy na szarą strefę i jej rozkład w poszczególnych latach, to ważne jest, żeby używać dokładnie tej samej metodologii, ponieważ w innym przypadku uzyskamy inne, nieporównywalne wyniki. Tak więc stosując tę samą metodologię za rok 2021, uzyskaliśmy ok. 4,6% luki VAT i była ona najniższa w historii. Dlatego nie do końca jest dla mnie wiarygodna teza, że od 2018 r. szara strefa w Polsce rośnie.

Nie znam tego raportu, o którym mówiła pani poseł…

Poseł Mirosława Nykiel (KO):

Mogę go panu przesłać.

Dyrektor departamentu MF Arkadiusz Łaba:

Dziękuję, sam go znajdę i z chęcią przeczytam, zresztą czytam wszystkie tego typu opracowania i na pewno jakoś wewnętrznie się do tych kwestii odniesiemy.

Podsumowując, szanowni państwo, jeśli patrzymy na cały polski system, to w mojej ocenie luka VAT jest najlepszym wskaźnikiem i ten wskaźnik jest za rok 2021 historycznie najniższy. Ile wyniósł on za rok 2022, tego jeszcze nie wiem. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Wojciech Zubowski (PiS):

Czy przedstawiciel Ministerstwa Klimatu i Środowiska też chciałby o coś uzupełnić swoją wypowiedź?

Dyrektor departamentu MKiŚ Przemysław Bryksa:

Szanowni państwo, w tej materii wrócę trochę do mojej wcześniejszej wypowiedzi, ale najpierw pozwolę sobie na jedno stwierdzenie. Niewątpliwie w tym obszarze, mówię to w cudzysłowie, uznajemy prymat właściwego organu, czyli staramy się być w bardzo bliskim kontakcie i współpracować z Ministerstwem Finansów, które proponuje tutaj konkretne rozwiązania. Ze strony Urzędu Regulacji Energetyki także są propozycje płynące w kierunku, że się tak wyrażę, doszczelnienia systemu. My chcemy odgrywać rolę polegającą na współpracy, ocenianiu, a w pewnych aspektach weryfikowaniu, ponieważ jak powiedziałem wcześniej, wykonujemy zadania nadzorcy, który słucha, stara się rozumieć i wyciągać wnioski.

Chciałbym w tym miejscu nawiązać jeszcze do tego, co chyba nie do końca zostało wyartykułowane wcześniej. Z jednej strony mamy bowiem postulaty zaostrzenia przepisów związanych z funkcjonowaniem rynku obrotu paliwami, w szczególności paliwami płynnymi, a z drugiej strony występuje potrzeba ważenia obecnego stopnia funkcjonowania polskiego rynku. Ten rynek cały czas ewoluuje i zmienia się, natomiast potrzeby społeczne w poszczególnych obszarach funkcjonowania rynku są takie, że według naszej oceny niektóre rozwiązania mogłyby spowodować, być może, istotne ograniczenie komfortu funkcjonowania niektórych grup społecznych.

Takim sztandarowym przykładem tutaj jest to, co wybrzmiało w wypowiedzi pana prezesa URE. Trzeba te kwestie bardzo poważnie rozważyć, oczywiście absolutnie nie kwestionując samej idei zaostrzenia przepisów w tym względzie. Mówię w tym momencie o LPG, o funkcjonowaniu rynku, który dzisiaj jest bardzo zdywersyfikowany. W niektórych miejscach, jeśli chodzi o dostęp polskich rodzin, polskich gospodarstw domowych do gazu w butlach, ten rynek funkcjonuje tak dobrze i jest taki płynny miejscami, tylko dzięki temu, że osoby prowadzące w tych miejscach jakąś działalność gospodarczą decydują się na świadczenie w jej ramach dodatkowych usług polegających na wymianie butli LPG. Zaostrzenie przepisów w tym względzie spowoduje być może wygaszenie działania wielu drobnych punktów wymiany butli w Polsce. Być może doprowadzi to do wzrostu aktywności w innym miejscu, ale czy na pewno na takich samych warunkach? Czy nie zaburzy nam to funkcjonowania rodzin czy wręcz całych grup społecznych? Tego nie wiemy i dlatego bardzo mocno się temu przyglądamy i chcemy wszystko starannie wyważyć. Tak rozumiemy naszą rolę i dlatego, nie przesądzając oczywiście ani za, ani przeciw pewnym postulatom notyfikuję, że sprawa nie jest jednoznaczna, tzn. nie można wprost powiedzieć, że każde zaostrzenie przepisów będzie ostatecznie miało pozytywny efekt. To chciałem przekazać, dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Wojciech Zubowski (PiS):

Dziękuję. Czy ktoś jeszcze chciałby zabrać głos? Proszę się przedstawić.

Kierownik Zespołu Regulacji PKN ORLEN Jakub Ruszel:

Dzień dobry państwu, Jakub Ruszel, obszar regulacji PKN ORLEN. Dziękujemy za możliwość spotkania się z państwem i uczestnictwa w posiedzeniu podkomisji. Bardzo uważnie słuchaliśmy przedstawicieli wszystkich organów i teraz, komentując je oraz zajmując stanowisko, jako największy przedsiębiorca w tym sektorze, chcę powiedzieć, że całkowicie zgadzamy się z Ministerstwem Finansów, że jeśli chodzi o szarą strefę w paliwach,

to nie ma tu problemu strukturalnego. Obowiązujące przepisy rozwiązały podstawowe problemy i w tej chwili nie ma strukturalnego zagrożenia dla bezpiecznej i legalnej podaży paliw na rynek. To, co zaobserwowaliśmy w latach 2016–2018, jakby dojrzewanie tego procesu do roku 2020, czyli wyparcie przez paliwo legalne paliwa nielegalnego i tym samym zwymiarowanie rynku, jego sparametryzowanie i dojrzałość, która przełożyła się na określone zmiany koncesyjne, o których mówił pan prezes Urzędu Regulacji Energetyki, to wszystko spowodowało jakby drugą turę rozmów z sektorem o tym, w jakim kierunku ma iść dalsza regulacja sektora paliw ciekłych. Załatwienie największych problemów odsłoniło niejako mniejsze problemy, ale jednak dokuczliwe i dlatego jako PKN ORLEN w pełni popieramy propozycję Ministerstwa Finansów przedstawioną w projekcie CONNECT i liczymy na sprawne procedowanie nad nią na etapie prac parlamentarnych.

Jeśli chodzi o postulaty prezesa URE, to całkowicie się z nimi zgadzamy co do zasady, przy czym oczywiście uważamy, że każdy przepis powinien zostać dokładnie przeanalizowany i powinno się rzeczywiście sprawdzić zasadność funkcjonowania niektórych przepisów, w tym także progów, o których mówił pan dyrektor Bryksa. Niektóre przepisy są z nami od wielu lat i tak naprawdę do końca nie wiemy, jakie jest ich faktyczne zastosowanie na rynku, ale jak powiedziałem, co do zasady zgadzamy się z tym, że należy wdrożyć przepisy dodatkowo uszczelniające rynek, ponieważ widzimy istniejące problemy z perspektywy największej firmy na rynku. Absolutnie popieramy także inicjatywę, uczestniczymy w niej, w kolejnych rundach konsultacji i wdrażania przez Rządową Agencję Rezerw Strategicznych narzędzia informatycznego w postaci Platformy Paliwowej, która także powinna wejść do użytku możliwie szybko, bo to jest duży oddech dla przedsiębiorców, ta informatyzacja procesów sprawozdawczych, która zakończy wreszcie erę papierową, przynajmniej częściowo, we współpracy z administracją.

Podsumowując, żeby nie zabierać więcej czasu, powiem jeszcze, że sytuacja jest zupełnie inna niż w 2016 r., rynek jest diametralnie inny, ten rynek dojrzał. W wyniku aktywnej współpracy ze wszystkimi naszymi kontrahentami i klientami wdrożyliśmy nowe wymagania. To był trudny proces, ale rynek naszym zdaniem podołał temu wyzwaniu. Teraz faktycznie mamy nowy czas – czas funkcjonowania w realiach sankcyjnych. To rzeczywiście wprowadza element zmienności w odniesieniu do to, co znaliśmy, ale na ten moment sytuacja jest pod kontrolą i jest stabilna z punktu widzenia przedstawicieli sektora. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Wojciech Zubowski (PiS):

Dziękuję. Poproszę jeszcze panią o zabranie głosu.

Prezes Polskiej Izby Paliw Płynnych Halina Pupacz:

Halina Pupacz, Polska Izba Paliw Płynnych, reprezentuję organizację zrzeszającą małe i średnie firmy zajmujące się obrotem paliwami płynnymi. Panie przewodniczący, szanowni państwo, jesteśmy dzisiaj reprezentowani przez kilka osób, ponieważ bardzo chcieliśmy usłyszeć dane, które mieliśmy nadzieję, że zostaną zaprezentowane, na temat wielkości szarej strefy. Szczególnie interesuje nas to w związku z zaprezentowanym projektem CONNECT, nad którym ma procedować Wysoka Izba.

Wydawałoby się, że wiele zapisów jest jeszcze potrzebnych do wprowadzenia na tym rynku, aby domknąć niektóre obszary mogące generować pewnego rodzaju nadużycia, ale chcemy wyraźnie podkreślić i jednocześnie zaapelować o to, żeby projekt ustawy został raz jeszcze dogłębnie przeanalizowany od strony technicznej. Dzisiaj bardzo o to prosimy i wnioskujemy. Mówimy bowiem ogólnie o rekomendacjach i założeniach, które przedstawione w kilku słowach wydają się być bardzo słuszne i zasadne, ale jak wchodzimy w szczegóły tego projektu, to w zasadzie okazuje się, że bardzo wiele zapisów dla małych i średnich firm jest po prostu awykonalne lub wręcz niemożliwe do realizacji.

Chciałabym prosić pana przewodniczącego o udzielenie jeszcze głosu przedstawicielowi naszej Izby w celu przedstawienia kilku konkretnych przykładów. Być może nie o tym pan przewodniczący planował dzisiaj dyskusję, tylko o wielkości szarej strefy, ale my w ten sposób niejako odpowiadamy sobie na pytanie, czy… Jeżeli instytucje posiadające wiedzę na temat wielkości szarej strefy, bezpośrednio i wprost wynikającą z ist-

niejących przepisów, czyli z ustawy SENT, kontroli krzyżowej, która jest dokonywana w informatycznych systemach Ministerstwa Finansów, to powinno być wyraźnie widać, jakiej wielkości i w jakich obszarach szara strefa, czasami określana jako czarna strefa, może jeszcze występować.

Jeśli pan przewodniczący się zgodzi, to podalibyśmy teraz kilka przykładów z ustawy CONNECT, bo wiemy, ponieważ rozmawiamy z przedsiębiorcami reprezentującymi sektor transportowy czy rolniczy, jak również z samymi rolnikami, że pośród nich jest przerażenie, jeśli chodzi o te zapisy, które zostały zaproponowane do wprowadzenia. Wydaje się na pierwszy rzut oka, że mogłoby to uprościć rynek i poprawić jego przejrzyste funkcjonowanie, ale jesteśmy zdania, że należy rzecz jeszcze rozważyć od strony technicznej i uwzględnić, jakie mamy możliwości, jeśli chodzi o wprowadzenie tych rozwiązań.

Przewodniczący poseł Wojciech Zubowski (PiS):

Droga pani, zdaję sobie sprawę z tego, że pojawiły się głosy mówiące o tym, że wprowadzenie dodatkowych regulacji i obciążeń administracyjnych dla małych średnich przedsiębiorstw może stanowić dla nich problem. Tego typu zgłoszenia czy zastrzeżenia przedstawiali także rolnicy. Rozumiem, że Ministerstwo Finansów stwierdziło, że część uwag, które wpłynęły w procesie konsultacji, jest trafnych i zakładamy, że część z nich zostanie uwzględniona. Nie wiem, czy uwzględnione będą wszystkie uwagi, które państwo przedstawicie, czy nie, ale zakładamy, że przynajmniej część z nich tak.

Proszę także zwrócić uwagę na wypowiedź pana dyrektora z Ministerstwa Klimatu i Środowiska, że zdajemy sobie sprawę z tego, że teoretycznie można by zewidencjonować każdą kroplę paliwa, tylko jakim kosztem administracyjnym? Tutaj nie chodzi o to, żeby śruba została dociśnięta maksymalnie, tylko żeby pogodzić ze sobą, z jednej strony, obowiązki administracyjne związane ze sprawozdawczością finansową, a z drugiej strony, żeby nie utrudniać nadmiernie funkcjonowania podmiotów, na które tego typu zadania zostałyby nałożone. Widziałem stanowiska, w których przedsiębiorcy twierdzą, że mają już co robić, a w przypadku niektórych podmiotów kwestia elektronicznej sprawozdawczości mogłaby być bardzo problematyczna. To oczywiście nie dotyczy dużych podmiotów, które posiadają kadry i wyspecjalizowane działy, które pozwalają im sobie z tym radzić.

Jeśli uznajecie państwo za konieczne, to bardzo proszę o dodatkową wypowiedź i przedstawienie tych kilku danych, chociaż jak powiedziałem, na tym etapie nie rozmawiamy jeszcze o projekcie, który wpłynął do Sejmu, bo ten projekt do Sejmu jeszcze nie wpłynął. Projekt opracowywany jest przez Rządowe Centrum Legislacji dlatego, a wcześniej na poziomie ministerstwa, żeby uwzględnić, oczywiście tam gdzie to jest możliwe jak najwięcej uwag zgłaszanych ze strony różnych podmiotów rynkowych.

Bardzo proszę, jeśli państwo podtrzymujecie tę wolę, o krótkie przedstawienie waszych zastrzeżeń.

Prezes PIPP Halina Pupacz:

Panie przewodniczący, tytułem podsumowania powiem tylko, że bardzo nas cieszy, że czuje pan tego ducha, o którym my mówimy, że nadmierne dokręcanie śruby w obszarach, w których tak naprawdę nie stwierdza się już nadużyć, nie jest potrzebne.

Przewodniczący poseł Wojciech Zubowski (PiS):

Czy się nie stwierdza, to jest kwestia dyskusyjna, ale mi chodzi o to, żeby nie wylewać dziecka z kąpielą. Bardzo proszę.

Radca prawny Polskiej Izby Paliw Płynnych Adam Toczyski:

Dzień dobry państwu, Adam Toczyski, Polska Izba Paliw Płynnych. Bardzo dziękuję za możliwość wypowiedzi.

Szanowni państwo, jak powiedziała pani prezes, my się nie sprzeciwiamy konieczności doregulowania obszarów, o których mówił pan prezes Urzędu Regulacji Energetyki. Zresztą myślę, że państwo widzieliście, iż uwagi, które zgłosiła Polska Izba Paliw Płynnych, nie dotyczyły kwestii, które dotyczyły założeń proponowanych zmian, tylko bardziej odnosiliśmy się do kwestii technicznych oraz do narzędzi, które znalazły się w tym projekcie, a które to narzędzia, w naszej ocenie, trzeba by zweryfikować raz jeszcze. Stąd

nasza prośba, którą wyartykułowała pani prezes, aby przeprowadzić weryfikację pod kątem tego, co te narzędzia i różne propozycje zawarte w projekcie przyniosą w praktyce oraz w kogo one uderzą. Czy uderzą w szarą strefę czy czarną strefę, jak ją zwał tak zwał, czy uderzą raczej w małe i średnie firmy, które mają dużo tego rodzaju obowiązków? Małe i średnie firmy, to wybrzmiało przed chwilą, nie posiadają zaplecza administracyjno-prawnego potrzebnego do obsługi SENT-ów itd. Duże firmy sobie oczywiście z tym poradzą, niezależnie od tego, ile tych obowiązków ostatecznie będzie.

Proszę państwa, nie chodzi o to, że chcę teraz przedstawiać nasze uwagi – my je już zgłosiliśmy, tylko zależy mi na zobrazowaniu państwu gdzie leży problem. Czy likwidacja tolerancji plus minus 10% uderzy w szarą strefę, czy uderzy w tych najmniejszych? Czy wyeliminuje wszystkie błędy aparatury pomiarowej? Czy wyeliminuje wszystkie pomyłki? Czy likwidacja tolerancji i odniesienie jej tylko do właściwości fizycznych przyniesie rzeczywiście oczekiwany skutek, czy tylko uderzy w każdego, kto wystawia dużo SENT-ów? Bywa ich kilkanaście, kilkadziesiąt, a nawet kilkaset. Zależy jaki podmiot weźmiemy pod uwagę.

Do czego zmierzamy, jaki cel chcemy osiągnąć całkowitą likwidacją, podkreślam to określenie, instytucji odstąpienia od wymierzenia kary w SENT-cie? Są przecież nadzwyczajne przypadki, szczególne, które analizują następnie naczelnicy, które analizują sądy, w odniesieniu do których nawet organy, bez kontroli sądowej, stwierdzają, że faktycznie to była sytuacja nadzwyczajna, ale nie stanowiła zagrożenia dla budżetu państwa i dlatego nie należy karać danego przedsiębiorcy, bo to był po prostu ludzki błąd, zadziałał czynnik ludzki, który nie zasługuje na ukaranie. Likwidacja instytucji odstąpienia od wymierzenia kary spowoduje, że w zasadzie każdy błąd będziemy musieli ukarać. My nie ukarzemy jednak szarej strefy, która pojedzie bez SENT-a, tylko ukarzemy tego, który zrobił SENT, ale się w nim pomylił, a on nawet nie będzie miał możliwości, żeby się wytłumaczyć.

Kolejna sprawa, stany liczników. Tu mówimy również o infrastrukturze legalnej, zgłoszonej, znajdującej się pod pełnym nadzorem przede wszystkim prezesa URE, ale także innych instytucji i służb. Przedsiębiorcy mówią, że w praktyce badanie stanów liczników na stacjach, gdzie jest kilka lub kilkanaście odmierzaczy, oznacza wyłączenie stacji dla klientów na kilkadziesiąt minut, może godzinę, a może nawet powyżej godziny. Czemu to służy? Nie wiem. Jakie cele mają być osiągnięte akurat tym narzędziem? Też nie wiem. Uważam, że trzeba to ponownie przeanalizować.

Teraz jeżeli chodzi o propozycje odnośnie do prawa energetycznego, które znajdują się w projekcie, one też są dość znaczne i nie chciałbym ich nadmiernie rozwijać. Zgadzamy się oczywiście z koniecznością doregulowania obszarów, które wymienił pan prezes URE, ale mamy wrażenie, że powinniśmy się skupić na tym, jakie narzędzia, jakie uprawnienia… Co możemy zrobić dla prezesa URE, żeby te kompetencje były być może szersze i większe, natomiast to powinny być faktycznie kompetencje w zakresie nadzoru, kontroli, może rejestracji określonej infrastruktury, jednak wprowadzenie kanonu solidarnej odpowiedzialności sprowadza się do tego, tak przynajmniej odczytują to przedsiębiorcy – w tej chwili mówię trochę nie jako prawnik, nie jako przedstawiciel Polskiej Izby Paliw Płynnych, tylko mówię co słyszymy od przedsiębiorców – oni uważają, że prezes URE nie będzie się martwił tym, kto ma jaki zbiornik, czy tam jest UDT, czy są wszystkie niezbędne zezwolenia środowiskowe, przeciwpożarowe itd., tylko teraz to wszystko będzie miał kontrolować ten, który będzie zawoził paliwo do zbiornika. Pytam jak? W oparciu o jakie narzędzia? W oparciu o jakie kompetencje? Pomijam już w tym momencie kwestię tajemnicy handlowej itd. Jak przedsiębiorca ma to wszystko zweryfikować? Kara solidarnej odpowiedzialności tymczasem oznacza, że de facto z każdego przedsiębiorcy, który działa w obszarze hurtu, przerzuca się obowiązki kontrolne, mówię to w cudzysłowie, na tych przedsiębiorców, którzy będą mieli to wszystko kontrolować.

System kar, który też jest modyfikowany, rozszerzany i zmieniany, spowoduje, że przedsiębiorca, który nie zgłosił infrastruktury, dostanie 10 tys. zł kary, a ten który zawiózł towar do tej infrastruktury, dostanie karę od 50 tys. zł do 250 tys. zł. Bardzo przepraszam, ale proporcje są chyba trochę zaburzone.

Przewodniczący poseł Wojciech Zubowski (PiS):

Proszę już kończyć.

Radca prawny PIPP Adam Toczyski:

Skracam, żeby nie przedłużać. Szanowni państwo, zgodnie z projektem pojawia się wiele miejsc, w których istnieje możliwość wezwania przez prezesa URE do zaprzestania naruszeń koncesji, czyli kolokwialnie mówiąc łamania prawa, a po dwóch takich wezwaniach prezes URE może cofnąć koncesję…

Przewodniczący poseł Wojciech Zubowski (PiS):

Szanowny panie, uwaga dotycząca technicznych kwestii związanych z pracą nad ustawą. Ten projekt jeszcze nie trafił do Sejmu. Zakładam, że państwo mieliście możliwość przedstawienia swoich uwag, nie rozstrzygam w tej chwili o ich słuszności czy zawartości merytorycznej, żeby jeszcze na etapie prac na poziomie ministerstwa można było część z tych uwag, tak przypuszczam, uwzględnić. Jak słyszeliśmy w wypowiedzi pana dyrektora, tych uwag jest całkiem sporo. Być może część z nich nie zostanie uwzględniona, ale to będzie odpowiednio uzasadnione. W procesie konsultacji zawsze jest tak, że pojawia się informacja, czy zmiana została uwzględniona czy nie.

Proszę mi wierzyć, że te uwagi, które pan przedstawia, na obecną chwilę nie są uwagami, którymi będziemy zajmować się podczas pracy legislacyjnej, ponieważ może się okazać, że po zgłoszeniu państwa zastrzeżeń zostaną one uwzględnione na poziomie ministerstwa i projekt, który ostatecznie trafi do nas z kancelarii premiera, nie będzie już wywoływał zastrzeżeń z państwa strony. Proszę więc mi wybaczyć, ale to jeszcze nie jest ten etap, żebyśmy aż tak szczegółowo zajmowali się proponowanymi rozwiązaniami.

Czy pan dyrektor z Ministerstwa Finansów chciałby się jeszcze w tej sprawie wypowiedzieć?

Dyrektor departamentu MF Arkadiusz Łaba:

W zasadzie nie mogę powiedzieć nic więcej ponad to, że jesteśmy na etapie uzgodnień międzyresortowych i społecznych. Prawdopodobnie w tym zakresie będzie konferencja uzgodnieniowa. Dzisiaj w kuluarach już zresztą wspominałem pani prezes, że ten projekt… Jest mi trochę niezręcznie, ponieważ to nie ja go bezpośrednio prowadzę, dlatego cały czas jestem na telefonie z kolegą, ale z tego co wiem, projekt ulegnie sporym zmianom, dlatego dyskusja w tym zakresie wydaje mi się być przedwczesna.

Radca prawny PIPP Adam Toczyski:

Dosłownie jedno zdanie, panie przewodniczący, jeśli można.

Przewodniczący poseł Wojciech Zubowski (PiS):

Proszę.

Radca prawny PIPP Adam Toczyski:

Bardzo dziękujemy za zapewnienie ze strony Ministerstwa Finansów i tak jak…

Przewodniczący poseł Wojciech Zubowski (PiS):

Panie mecenasie, żeby było jasne – Ministerstwo Finansów nie powiedziało, że wszystkie państwa uwagi zostaną uwzględnione.

Radca prawny PIPP Adam Toczyski:

Tak, oczywiście.

Przewodniczący poseł Wojciech Zubowski (PiS):

Przedstawiciel ministerstwa stwierdził tylko, że uwagi będą rozpatrzone, a to są dwie różne rzeczy.

Czy ktoś z państwa chciałby jeszcze zabrać głos? Nie widzę.

Proszę państwa, ponieważ nikt więcej się nie zgłasza do zabrania głosu, chciałem poinformować, że kolejne posiedzenie podkomisji najprawdopodobniej będzie miało miejsce podczas kwietniowego posiedzenia Sejmu. W związku z tym, chyba jako pierwszy, chciałbym państwu już w tej chwili życzyć zdrowych, pogodnych i wesołych świąt, ponieważ prawdopodobnie nie będziemy się już widzieć przed świętami.

Stwierdzam, że wyczerpaliśmy porządek dzienny, zamykam posiedzenie podkomisji.